

Nr 212.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av en mellan Sverige och Finland träffad överenskommelse rörande det svensk-finska varuutbytet m. m.; given Stockholms slott den 1 mars 1946.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollen över handels- och utrikesdepartementsärenden för den 22 februari 1946 och över handelsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed äska riksdagens godkännande av en den 23 februari 1946 mellan Sverige och Finland träffad överenskommelse angående det svensk-finska varuutbytet.

GUSTAF.

Gunnar Myrdal.

Ö v e r e n s k o m m e l s e
angående det svensk-finska varuutbytet under tiden 1 februari
1946—31 januari 1947.

I anslutning till denna dag undertecknade kreditavtal mellan Sverige och Finland har i syfte att främja varuutbytet mellan de båda länderna träffats följande överenskommelse:

Artikel 1.

Svenska regeringen kommer att lämna erforderliga tillstånd till utförsel till Finland av varor inom ramen för de kontingenter, som angivas i bifogade förteckning I.¹

Finska regeringen kommer att lämna erforderliga tillstånd till införsel och betalning av varor från Sverige inom ramen för samma kontingenter, samt medgiva överföring av valuta till fulla värdet å förfallodagen.

Artikel 2.

Finlands regering kommer att med förbehåll för landets försörjningsläge lämna erforderliga tillstånd till utförsel till Sverige av varor inom ramen för de kontingenter, som angivas i bifogade förteckning II.¹

Svenska regeringen kommer att lämna erforderliga tillstånd till införsel från Finland av varor inom ramen för samma kontingenter.

Artikel 3.

De båda regeringarna komma att i mån av föreliggande möjligheter underlätta utförseln, respektive införseln jämväl av varor utöver de i förteckningarna I och II upptagna kvantiteterna och varuslagen.

Artikel 4.

Därest det visar sig, att varuutbytet mellan de båda länderna icke kan upprätthållas på sätt, som förutsatts vid uppgörandet av kontingentförteckningarna, eller därest svårigheter eljest skulle uppstå för fullgörandet av bestämmelserna i denna överenskommelse, förbehålla sig båda parter rätt att påkalla underhandlingar i ämnet.

Artikel 5.

Denna överenskommelse skall sättas i kraft efter särskild noteväxling mellan den svenska och den finska regeringen samt förbli gällande t. o. m. den 31 januari 1947. I avvaktan på att sådan noteväxling verkställs, skall den provisoriskt tillämpas från och med dagen för dess undertecknande.

Som skedde i Stockholm den 23 februari 1946.

Östen Undén.

G. A. Gripenberg.

¹ Här utesluten.

Protokoll.

I anslutning till denna dag undertecknad överenskommelse angående det svensk-finska varuutbytet under tiden 1 februari 1946—31 januari 1947 ha va förhandlingsdelegationerna enats om följande.

Svenska exportlicenser komma att fortsättningsvis efter prövning utfärdas inom ramen för den förteckning över svenska exportutfästelser avseende tiden 17 augusti 1945—31 januari 1946, som fogats till skriftväxlingen den 17 augusti 1945 (RE 10), under förutsättning att ansökan om svensk exportlicens ingives senast den 31 mars 1946. Finska vederbörande komma efter den 28 februari 1946 icke längre att utfärda importlicenser i avräkning å nämnda exportutfästelser.

De importlicenser, som finska vederbörande komma att utställa i avräkning å den nu slutna överenskommelsen, komma att erhålla beteckningen RE 11.

Stockholm den 23 februari 1946.

Östen Undén.

G. A. Gripenberg.

Skrivelse från svenske utrikesministern till finske ministern i Stockholm.

Stockholm den 23 februari 1946.

Herr Envoyé.

I anslutning till den denna dag undertecknade överenskommelsen angående det svensk-finska varuutbytet under tiden 1 februari 1946—31 januari 1947 har jag äran härmed meddela följande.

I den mån betalningsmedel komma att stå till förfogande utöver vad som erfordras för likvidering av i förteckning I i överenskommelsen förutsedd finsk varuimport, kommer svenska regeringen att lämna erforderliga tillstånd till utförsel till Finland av varor inom ramen för de kontingenter, som angivas i bifogade förteckning III¹ med förbehåll dock för Sveriges försörjningsläge i vad avser icke specificerade varuslag ävensom för svensk valutamyndighets prövning av eventuellt ifrågakommande enskilda svenska exportkrediter.

Mottag, Herr Envoyé, försäkran om min utmärkta högaktning.

Östen Undén.

Skrivelse från finske ministern i Stockholm till svenske utrikesministern.

Stockholm den 23 februari 1946.

Herr Minister.

Härmed har jag äran erkänna mottagandet av Eder skrivelse denna dag av följande lydelse:

Med anledning härav får jag bekräfta, att i den mån betalning avses skolaske med ianspråktagande av enskilda svenska exportkrediter, finska regeringen kommer att lämna erforderliga tillstånd till införsel från Sverige av varor inom ramen för de kontingenter, som angivas i ovannämnda förteckning III.

Mottag, Herr Minister, försäkran om min utmärkta högaktning.

G. A. Gripenberg.

¹ Här utesluten.

Utdrag av protokollet över handelsärenden rörande främmande makt eller dess förhållanden m. m., hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 februari 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, QUENSEL, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt chefen för finansdepartementet anför t. f. chefen för handels- och folkhushållningsdepartementen, statsrådet Danielson.

Handelsförbindelserna mellan Sverige och Finland ha reglerats genom handelsavtal den 14 december 1927, vilket i stort sett innehåller bestämmelser om ömsesidig behandling såsom mest gynnad nation. Till detta avtal ha senare fogats vissa kompletterande överenskommelser. Under åren 1940—1945 har samhandeln huvudsakligen skett inom ramen av en serie kontingentöverenskommelser med tillhörande varulistor. Den senaste av dessa överenskommelser har avsett tiden 17 augusti 1945—31 januari 1946.

Varuutbytet med Finland spelade under mellankrigsperioden, liksom fallet var med de övriga nordiska länderna, en i flera avseenden betydande roll för Sveriges näringsliv. Det må nämnas, att enligt svensk officiell statistik varuutbytet de båda länderna emellan under perioden 1936—1939 uppgick till följande ungefärliga värden i miljoner kronor räknat:

År	Sveriges export till Finland	Sveriges import från Finland	Hela varuomsättningen mellan Sverige och Finland
1936	60·2	22·9	83·1
1937	87·4	23·3	110·7
1938	86·4	21·4	107·8
1939	93·8	26·7	120·5

De ur svensk exportsynpunkt viktigaste varorna i handeln med Finland under denna period utgjordes av maskiner och transportmedel, järn och stål samt verktyg. Av avsevärd betydelse var även utförseln av textilvaror, kemiska produkter, fett m. m.

Importen från Finland bestod huvudsakligen av kött och fisk, hudar och skinn, vidare trävaror, pappersmassa och papper. Nämnas må jämväl leveranserna av textilvaror, fajans och porslinsvaror, vegetabiliska ämnen såsom hö, bär m. m.

Krigsutbrottet i september 1939 och framförallt det finsk-ryska vinterkriget 1939—1940 fingo självfallet vittgående konsekvenser för de svensk-finska handelsförbindelserna. Dessa utvecklades därefter under väsentligt andra förutsättningar än dem, som kännetecknade mellankrigsperioden.

Omfattningen och sammansättningen av vårt varuutbyte med Finland under krigsåren ha huvudsakligen bestämts å ena sidan av Finlands möjligheter att genom leveranser till Sverige och krediter kunna betala den fortsatta importen från Sverige samt å andra sidan av Sveriges leveransmöjligheter ur försörjnings- och handelspolitiska synpunkter. Utvecklingen har i stort sett kännetecknats av en omfattande svensk export, medan importen från Finland genomgående varit begränsad. Denna utveckling har möjliggjorts genom att Finland från krigets början fram till vapenstilleståndet hösten 1944 erhållit omfattande svenska statskrediter, vartill komma bl. a. enskilda exportkrediter, för vilka statlig garanti lämnats intill 60 procent av beloppet. Det svensk-finska varuutbytets omfattning och fördelning på export och import under denna period framgår av följande statistiska uppgifter (i miljoner kronor) för åren 1940—1944:

Å r	Sveriges export till Finland	Sveriges import från Finland	Hela varu- omsättningen mellan Sverige och Finland
1940	166·1	19·8	185·9
1941	147·3	23·8	171·1
1942	75·7	29·6	105·3
1943	51·7	20·5	72·3
1944	70·9	48·5	119·4

Vapenstilleståndet i augusti 1944 medförde, att Finland under åtskillig tid framåt helt kom att avstängas från import från andra länder än Sverige. Finlands varulager voro vid denna tidpunkt hårt medtagna och landets exportkapacitet blev därefter i stor utsträckning tagen i anspråk för skadeståndsleveranser. För att i detta läge möjliggöra viss för det finska näringslivet oundgängligen nödvändig import från Sverige, särskilt av livsmedel, kol och kemikalier, beviljade Sverige Finland under hösten 1944 en återuppbyggnadskredit på 150 miljoner kronor, vilken senare ökats med 9 miljoner kronor. I syfte att jämväl i fortsättningen möjliggöra finansieringen av vissa ur finsk synpunkt synnerligen angelägna varuleveranser ställdes å svensk sida kortfristiga krediter i form av förskott till Finlands förfogande. En härom i april och maj 1945 träffad uppgörelse innebar, att Sveriges riksbank ställde betalningsmedel till förfogande för likvidering av finska varuinköp härstädes mot utfästelse, att dessa förskott återbetalades dels med inkomsterna av den export från Finland till Sverige, som förutsattes komma till stånd före den

1 april 1946, dels i viss utsträckning med inkomsterna av export till andra länder. Dessa förskott ha uppgått till sammanlagt 61,5 miljoner kronor, varav intill årsskiftet 1945/46 omkring 15 miljoner kronor återbetalats. Beträffande omfattningen av den svensk-finska handeln under år 1945 må nämnas, att enligt preliminära siffror den svenska exporten till Finland under detta år uppgick till ett värde av ca 150 miljoner kronor, medan importen under samma tid hade ett värde av endast ca 46 miljoner kronor.

Rörande regleringen av det svensk-finska varuutbytet under tolv månadersperioden 1 februari 1946—31 januari 1947 ha underhandlingar under sistlidna januari samt innevarande februari månader förts i Stockholm mellan svenska och finska vederbörande, från svensk sida genom en delegation under ordförandeskap av landshövding V. G. Lundvik.

Underhandlingarna, som förts med ledning av yttranden från statens handels-, industri- och livsmedelskommissioner, äro numera slutförda och ha resulterat i ett förslag till överenskommelse, som jag nu anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning.

Avtalsförslaget omfattar *dels* en varuutbytesöverenskommelse, upptagande 5 artiklar jämte därtill hörande två kontingentförteckningar, *dels* ett protokoll med vissa övergångsbestämmelser rörande svensk export- respektive finsk importlicensgivning inom ramen för kvarstående kontingentresten från varuutbytesöverenskommelsen för perioden 17 augusti 1945—31 januari 1946, *dels* ock skriftväxling beträffande vissa svenska leveranser — under närmare angivna förutsättningar — utöver de i huvudöverenskommelsens kontingentförteckning förutsedda. De handlingar, vilka sålunda innefattas i avtalsförslaget, torde såsom bilagor (Bilaga A—G)¹ få fogas till statsrådsprotokollet. Vissa kreditöverenskommelser, vilka utgöra en förutsättning för genomförande av varuutbytet, komma att i annat sammanhang anmälas av chefen för finansdepartementet.

Varuutbytesöverenskommelsen innehåller i huvudsak följande. Enligt artikel 1 förpliktar sig svenska regeringen att medgiva utförsel och finska regeringen att medgiva införsel och betalning av de varor, som angivas i till överenskommelsen fogad förteckning I; härutöver utfäster sig finska regeringen att medgiva överföring av valuta till fulla värdet av dessa varor å förfallodagen. Enligt artikel 2 förpliktar sig finska regeringen att med förbehåll för Finlands försörjningsläge medgiva utförsel och svenska regeringen att medgiva införsel av de varor, som angivas i till överenskommelsen fogad förteckning II. Artikel 3 stadgar, att de båda regeringarna skola i möjligaste mån underlätta utförseln, respektive införseln jämväl av varor utöver de i förteckningarna I och II upptagna kvantiteterna och varuslagen. Enligt artikel 4 förbehålla sig båda parterna rätt att påkalla nya underhandlingar, därest det skulle visa sig, att varuutbytet mellan de båda länderna icke kan upprätt-

¹ Här uteslutna. Bilagorna A samt D—E och G äro fränsett dateringen och underskrifterna likalydande med vid propositionen fogade handlingar. Bilagorna B—C samt F upptaga de till varuutbytesöverenskommelsen samt skriftväxlingen hörande kontingentförteckningarna.

hållas på det sätt, som förutsetts vid uppgörandet av kontingentförteckningarna, eller därest svårigheter eljest skulle uppstå för fullgörandet av bestämmelserna i överenskommelsen. Artikel 5 innehåller bestämmelser angående överenskommelsens ikraftträdande samt giltighetstid, varvid stadgas, att det slutliga ikraftträdandet skall äga rum först efter särskild notväxling mellan svenska och finska regeringarna; i avvaktan härpå skall överenskommelsen provisoriskt tillämpas från och med dagen för undertecknandet. Överenskommelsen skall gälla till utgången av januari 1947.

I det tidigare omförmälda protokollet med vissa övergångsbestämmelser rörande den svenska export- respektive finska importlicensgivningen stadgas, att svenska exportlicenser fortsättningsvis komma att efter prövning utfärdas i avräkning på de för avtalsperioden 17 augusti 1945—31 januari 1946 lämnade svenska exportutfästelserna, under förutsättning att ansökan om svensk exportlicens ingives senast den 31 mars 1946. Samtidigt har enighet uppnåtts, att finska vederbörande efter den 28 februari 1946 icke längre skola utfärda importlicenser i avräkning på dessa exportutfästelser.

Såsom förut nämnts hänvisar artikel 1 i varuutbytesöverenskommelsen till en särskild förteckning, i vilken finnas angivna värde- och i vissa fall kvantitetsuppgifter rörande sådana svenska varor, som skola utföras till Finland. Häribland märkas förutom vissa produkter på livsmedelsområdet huvudsakligen järn och stål, arbeten av järn och stål samt av andra oädla metaller ävensom maskiner, kemiska produkter m. m. Sammanlagda värdet av de svenska leveranserna beräknas uppgå till ca 28 miljoner kronor.

Den i artikel 2 avsedda förteckningen över varuslag, som med förbehåll för Finlands försörjningsläge skola införas därifrån, upptager i främsta rummet olika trävaror samt papper, vidare bl. a. porslin och fajans, kopparhalvfabrikat samt ost. Slutligen förutses även vissa affärer av innebörd, att svenska varor förädlas i Finland för att därefter återsändas hit. Sålunda planeras att i Finland för svensk räkning väva bomullsvävnader och spinna kamgarn och bomullsgarn. Sammanlagda värdet av de finska leveranserna beräknas uppgå till ca 31 miljoner kronor.

I den till avtalsförslaget hörande skriftväxlingen angående vissa svenska leveranser utöver de i huvudöverenskommelsens kontingentförteckning I förutsedda stadgas följande. Svenska vederbörande utfästa sig att, i den mån betalningsmedel komma att stå till förfogande utöver vad som erfordras för likvidering av i nyssnämnda kontingentförteckning förutsedd finsk varuimport, lämna erforderliga tillstånd till utförsel till Finland av varor inom ramen för de kontingenter, som angivits i en till skrivelsen fogad särskild förteckning; härvid har emellertid förbehåll gjorts för *dels* Sveriges försörjningsläge i vad avser sådana varuslag, som i denna förteckning icke särskilt specificerats, *dels ock* svensk valutamyndighets prövning av eventuellt ifrågakommande enskilda svenska exportkrediter. Från finsk sida bekräftas att, i den mån betalning för här ifrågavarande tilläggsleveranser avses skola ske med ianspråktagande av enskilda svenska exportkrediter, finska regeringen kommer att lämna erforderliga tillstånd till införsel från

Sverige av varor inom ramen för de kontingenter, som angivits i sistnämnda förteckning.

Då det föreliggande förslaget till varuutbytesöverenskommelse synes mig vara ägnat att främja handelsförbindelserna mellan Sverige och Finland, får jag förorda förslaget godkännande.

Föredraganden uppläser härefter det förslag till överenskommelse rörande det svensk-finska varuutbytet med tillhörande protokoll och skriftväxling, för vilket han i det föregående redogjort, samt hemställer, under erinran att det torde ankomma på ministern för utrikes ärendena att göra framställning rörande undertecknandet, att Kungl. Maj:t måtte för sin del godkänna nämnda förslag.

Vad föredraganden sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Lennart Kihlstrand.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 februari 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, QUENSEL, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Under erinran att Kungl. Maj:t denna dag på föredragning av chefen för finansdepartementet och t. f. chefen för handelsdepartementet, statsrådet Danielson, godkänt förslag till *dels* kreditavtal A och B mellan Sverige och Finland ävensom därtill hörande protokoll, *dels även* överenskommelse angående det svensk-finska varuutbytet under tiden 1 februari 1946—31 januari 1947 jämte därtill hörande protokoll samt skriftväxling, varom enighet nåtts vid i Stockholm förda förhandlingar mellan svenska och finska vederbörande,

hemställer ministern, att Kungl. Maj:t måtte bemyndiga honom att för Sveriges del underteckna ifrågavarande kreditavtal, varuutbytesöverenskommelse samt protokoll ävensom utväxla skrivelser i enlighet med förenämnda förslag.

Till vad ministern sålunda hemställt, vari övriga statsrådsledamöter förena sig, behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:
R. Reuterswärd.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Myrdal, anför efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt cheferna för finans- och folkhushållningsdepartementen.

Sedan Kungl. Maj:t den 22 februari 1946 bemyndigat ministern för utrikes ärendena att för Sveriges del underteckna bland annat ett av Kungl. Maj:t godkänt förslag till överenskommelse angående det svensk-finska varuutbytet under tiden 1 februari 1946—31 januari 1947 jämte därtill hörande protokoll samt skriftväxling, varom enighet nåtts vid i Stockholm förda förhandlingar mellan svenska och finska vederbörande, ha sagda varuutbytesöverenskommelse jämte protokoll den 23 februari 1946 blivit vederbörligen undertecknade.

Jag hemställer nu, under återopande av vad t. f. chefen för handelsdepartementet, statsrådet Danielson, den 22 februari 1946 anført vid anmälan inför Kungl. Maj:t av ifrågavarande förslag till överenskommelse, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna överenskommelsen. De vid överenskommelsen samt därtill hörande skriftväxling fogade kontingentförteckningarna synas därvid lämpligen icke böra återgivas i propositionen utan torde få genom avskrift delgivas riksdagens vederbörande utskott.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

J.-G. Nilsson.